

Rehabilitacja lecznicza realizowana przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS

Iwona Sobiś, Marta Suchocka-Zielińska

Abstrakt

Rehabilitacja lecznicza realizowana przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS, Kasa) jest skierowana do osób ubezpieczonych zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy, osób pobierających okresowe świadczenie rentowe, osób uprawnionych do emerytury rolniczej oraz dla dzieci rolników ubezpieczonych w KRUS lub dzieci uprawnionych do renty rodzinnej. Rehabilitacja lecznicza realizowana w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS ma na celu przywrócenie do pracy w gospodarstwie rolnym, utrzymanie zdolności do pracy, a w przypadku osób uprawnionych do emerytury rolniczej i dzieci rolników – poprawę stanu zdrowia.

Słowa kluczowe: Centra Rehabilitacji Rolników KRUS, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, rehabilitacja lecznicza, system ubezpieczenia społecznego rolników, turnusy rehabilitacyjne.

Iwona Sobiś, główny specjalista, Biuro Rehabilitacji, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego; **Marta Suchocka-Zielińska**, główny specjalista, Biuro Rehabilitacji, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wstęp

Rehabilitacja lecznicza jest rzeczowym świadczeniem zdrowotnym służącym utrzymaniu lub przywróceniu zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, udzielanym przez Centra Rehabilitacji Rolników KRUS.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zgodnie ze ustawowym obowiązkiem, podejmuje działania na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokującą jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji, albo zagrożonym całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym.

Od 1 stycznia 2023 roku z rehabilitacji leczniczej mogą również korzystać osoby uprawnione do emerytury rolniczej.

Oprócz rehabilitacji ww. osób organizowane są także turnusy rehabilitacyjne dla dzieci, których przynajmniej jeden z rodziców (prawnych opiekunów) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. Z rehabilitacji leczniczej mogą również korzystać dzieci uprawnione do renty rodzinnej.

Cel pracy

Celem pracy jest przedstawienie informacji o działalności Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w zakresie prowadzenia rehabilitacji leczniczej dla osób uprawnionych i uzasadnienie celowości jej finansowania.

Osoby uprawnione oraz tryb kierowania na rehabilitację leczniczą finansowaną przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Rehabilitacja lecznicza rolników

Zadania w zakresie rehabilitacji leczniczej realizowanej przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego reguluje art. 64 Ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników¹, na podstawie którego Kasa podejmuje działania na rzecz

---

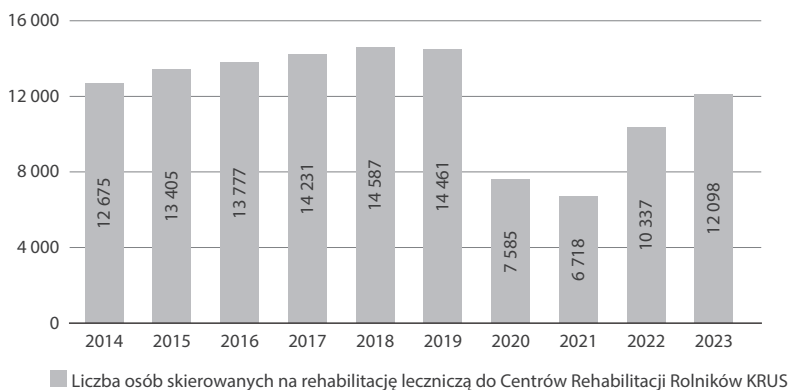
1. Ustawa z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, Dz. U. 2024 poz. 90.

pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, polegające m.in. na kierowaniu na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych. Świadczenie rehabilitacyjne – proponowane rolnikom i realizowane jako rzeczowe świadczenie zdrowotne – kierowane jest do osób zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym lub wykazujących całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, które rokują jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji.

Warunki i tryb kierowania na rehabilitację leczniczą zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych z 19 grudnia 2022 roku². Na rehabilitację leczniczą kierowani są pacjenci ze schorzeniami układu ruchu, układu krążenia oraz po przebytej chorobie COVID-19, spełniający jeden z trzech warunków:

- podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie albo
- podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na wniosek, w pełnym zakresie, nieprzerwanie co najmniej przez 18 miesięcy przed złożeniem wniosku o rehabilitację leczniczą, z tym że okres ten nie jest wymagany w przypadku ubezpieczonego zagrożonego całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym w skutek wypadku przy pracy rolniczej albo
- posiadają ustalone prawo do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy i zachowały zdolność do samodzielnej egzystencji.

Wykres 1. Rolnicy skierowani na rehabilitację leczniczą w latach 2014–2023

Źródło: Centrala KRUS.

2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych z 19 grudnia 2022 r., Dz. U. 2022 poz. 2757.

W latach 2014–2023 z rehabilitacji leczniczej skorzystało prawie 120 tys. rolników. Rehabilitacja lecznicza rolników prowadzona jest w formie turnusów stacjonarnych, które trwają 21 dni. Pacjenci mają zapewnioną całodobową opiekę medyczną, całodzienne wyżywienie oraz 64 zabiegi (średnio cztery zabiegi dziennie) ukierunkowane na schorzenie zasadnicze. Podstawę do skierowania na rehabilitację leczniczą stanowi prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy lub komisji lekarskiej Kasy, wydane w postępowaniu orzeczniczym dla ustalenia prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników i zawierające wskazania do rehabilitacji leczniczej.

O skierowanie na rehabilitację można się także ubiegać na podstawie wniosku sporządzonego przez lekarza prowadzącego leczenie. Wniosek taki składa się w oddziale regionalnym lub placówce terenowej Kasy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie na rehabilitację leczniczą. Podlega on merytorycznej weryfikacji przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy, który ocenia potrzebę i celowość skierowania na rehabilitację leczniczą. Podstawę do skierowania stanowi jego pozytywna ocena.

Pobyt na turnusie jest dla rolnika bezpłatny. Osobie kierowanej na leczenie zwracane są także koszty dojazdu do placówki rehabilitacyjnej najtańszym dostępnym środkiem transportu zbiorowego. Pacjent jest jedynie zobowiązany do uiszczenia opłaty miejscowej na poczet lokalnego samorządu.

Osoby uprawnione do emerytury rolniczej

Zgodnie z Ustawą o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z 28 kwietnia 2022 roku³ od 1 stycznia 2023 roku z rehabilitacji leczniczej mogą również korzystać osoby uprawnione do emerytury rolniczej.

Rehabilitacja lecznicza osób uprawnionych do emerytury rolniczej prowadzona jest w celu poprawy stanu zdrowia. Pobyt na turnusie również trwa 21 dni. Podstawę skierowania stanowi wniosek wystawiony przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) lub przez lekarza specjalistę, złożony w oddziale regionalnym lub placówce terenowej KRUS. Lekarz inspektor orzecznictwa lekarskiego Kasy weryfikuje wniosek oraz ocenia potrzebę i celowość skierowania. Warunkiem niezbędnym przy kwalifikacji osób uprawnionych do emerytury rolniczej jest samodzielność psychofizyczna. Kierowani pacjenci mają zapewnione zakwaterowanie, wyżywienie oraz średnio trzy

3. Ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z 28 kwietnia 2022 r., Dz. U. 2022 poz. 1155.

zabiegi dziennie. Pacjent jest jedynie zobowiązany do uiszczenia opłaty miejscowej na poczet lokalnego samorządu.

W 2023 roku z rehabilitacji leczniczej skorzystało 717 osób uprawnionych to emerytury rolniczej.

Rehabilitacja lecznicza dzieci rolników

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zgodnie z art. 64 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników⁴, od 1993 roku w okresie wakacji letnich kieruje dzieci rolników na rehabilitację leczniczą. Warunkiem skierowania dziecka na rehabilitację jest podleganie przez co najmniej jednego z rodziców/opiekunów prawnych ubezpieczeniu w KRUS. Z tej formy rehabilitacji mogą skorzystać także dzieci uprawnione do renty rodzinnej. Obecnie Kasa realizuje rehabilitację leczniczą dla dzieci rolników w pięciu własnych Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS w: Horyńcu-Zdroju, Iwoniczu-Zdroju, Jedlcu, Szklarskiej Porębie i Świnoujściu.

Biorąc pod uwagę najczęstsze problemy zdrowotne, dzieci na rehabilitację kierowane są w podziale na dwa rodzaje schorzeń. Profile rehabilitacji leczniczej dla dzieci rolników to rehabilitacja wad postawy i schorzeń układu ruchu oraz rehabilitacja schorzeń układu oddechowego. Turnusy rehabilitacyjne w zakresie wad postawy i schorzeń układu ruchu realizowane są w:

- Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „Kresowiak” w Horyńcu-Zdroju,
- Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Jedlcu.

Natomiast w zakresie schorzeń układu oddechowego w:

- Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Iwoniczu-Zdroju,
- Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „Granit” w Szklarskiej Porębie,
- Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „Sasanka” w Świnoujściu.

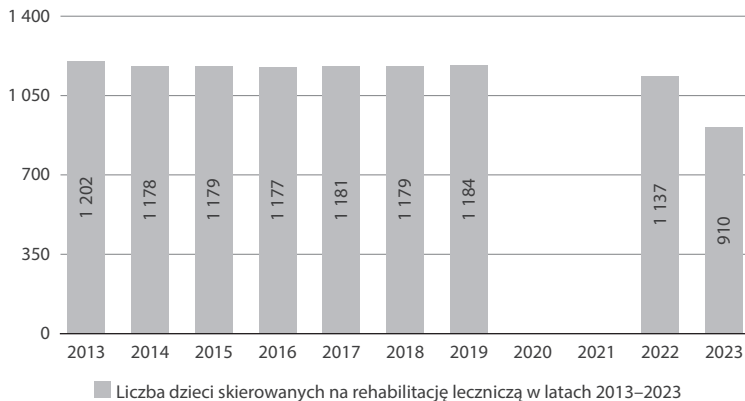
Na rehabilitację leczniczą w okresie letnich wakacji Kasa kieruje dzieci w wieku 7–15 lat.

W latach 1993–2023 na rehabilitację leczniczą skierowano prawie 36 000 dzieci rolników.

Od 2013 roku do 2023 roku z rehabilitacji tej skorzystało ponad 10 000 dzieci. Kasa mając na uwadze zdrowie oraz bezpieczeństwo dzieci, w latach 2020–2021 odstąpiła od realizacji turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci rolników z uwagi na trwającą pandemię COVID-19.

4. Ustawa z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, Dz. U. 2024 poz. 90.

Wykres 2. Dzieci rolników skierowane na rehabilitację leczniczą w latach 2013–2023

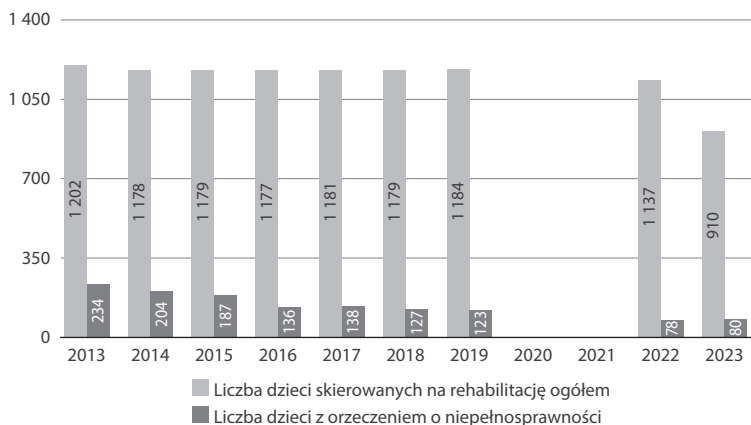

Źródło: Centrala KRUS.

Turnusy rehabilitacyjne dla dzieci są bezpłatne i trwają 21 dni. Kasa pokrywa całkowity koszt organizacji turnusu oraz koszt dowozu dzieci. Za organizację transportu dzieci odpowiadają Oddziały Regionalne KRUS. Pierwszeństwo w skierowaniu na rehabilitację mają dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności. Dzieci skierowane na rehabilitację leczniczą realizowaną przez KRUS objęte są ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków – od kilku lat zawierającym przez Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Podstawą do skierowania dziecka na rehabilitację jest wniosek o skierowanie na rehabilitację stanowiący załącznik do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 grudnia 2022 roku⁵ wypełniony przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarza specjalistę pozytywnie zaopiniowany przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego KRUS. Warunkiem jest jednak zdolność dziecka do samoobsługi. Do wniosku obligatoryjnie dołącza się informacje o stanie zdrowia dziecka oraz niezbędne zgody, m.in. na udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej w trakcie transportu. Dla każdego uczestnika turnusu Kasa co roku zakupuje materiały zwiększające bezpieczeństwo na turnusach takie jak koszulki, czapki i worki z elementami odblaskowymi.

5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 grudnia 2022 r. w sprawie rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych, Dz. U. 2022 poz. 2757.

Wykres 3. Dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności skierowane na turnusy rehabilitacyjne w latach 2013–2023

Źródło: Centrala KRUS.

Podczas pobytu na turnusie rehabilitacyjnym dzieci mają zapewnione całodzienne wyżywienie, zakwaterowanie, całodobową opiekę medyczną, w skład której wchodzi m.in. lekarze internści i specjaliści (w dziedzinie balneologii i medycyny fizykalnej, alergologii, pulmonologii, ortopedii), oraz indywidualny program rehabilitacyjny. Opiekę nad dziećmi sprawuje wykwalifikowana kadra medyczna⁶. W czasie trwania turnusu każde dziecko badane jest trzykrotnie: (1) po przybyciu do Centrum Rehabilitacji Rolników (w trakcie badania ustalany jest indywidualny program rehabilitacyjny dostosowany do stanu zdrowia oraz rodzaju schorzeń pacjenta), (2) w trakcie pobytu w celu sprawdzenia stanu zdrowia oraz reakcji organizmu na zlecone zabiegi oraz (3) na zakończenie turnusu – celem tego badania jest ocenienie efektów odbytej rehabilitacji.

Program rehabilitacji obejmuje 48 zabiegów (średnio trzy zabiegi dziennie) m.in. z zakresu kinezyterapii indywidualnej i zbiorowej, ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia w basenie, masaże, zabiegi wodne, elektroterapię, światłolecznictwo, laseroterapię, kąpiele mineralne, krioterapię i inne. Zabiegi wykonywane są w godzinach przedpołudniowych, pozostałą część dnia dzieci spędzają na zajęciach związanych z realizacją programu prozdrowotnego w formie gier dydaktycznych, konkursów tematycznych, zabaw na świeżym powietrzu, spotkań z przedstawicielami OSP, policji, rozmów z higienistką, stomatologiem, dietetykiem, wypraw do parku linowego itp. Uczestnicy

6. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, www.gov.pl/krus, dostęp 10.05.2024.

turnusów biorą również udział w szkoleniach na temat bezpieczeństwa w gospodarstwie rolnym, przeprowadzanych przez pracowników Kasy.

Opiekę wychowawczą nad dziećmi sprawuje wykwalifikowana kadra pedagogiczna zatrudniona przez Centra Rehabilitacji Rolników KRUS. W skład kadry wchodzi opiekunowie oraz kierownik turnusu. Zgodnie z zaleceniami pod opieką jednego wychowawcy pozostaje około 15 małych pacjentów.

Charakterystyka Centrów Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS „Kresowiak” w Horyńcu-Zdroju

Centrum położone jest w północno-wschodniej części województwa podkarpackiego, nieopodal granicy z Ukrainą.

Horyniec-Zdrój jest miejscowością uzdrowiskową w otoczeniu malowniczych wzgórz i lasów Roztocza Południowego. Znajdują się tutaj jedne z największych w Polsce złóż borowiny typu niskiego o znakomitych właściwościach leczniczych oraz źródła słabo zmineralizowanych wód siarczkowo-siarkowodorowych. Centrum świadczy usługi rehabilitacyjne dla pacjentów z chorobami układu ruchu z zakresy ortopedii, reumatologii i neurologii. W CRR KRUS w Horyńcu-Zdroju odbywają się także turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników organizowane w okresie letnich wakacji.

Rehabilitacja ta skierowana jest dla dzieci z wadami postawy i chorobami układu ruchu. Opiekę nad pacjentami sprawuje wykwalifikowany personel medyczny, w skład którego wchodzi lekarze specjaliści, fizjoterapeuci i pielęgniarki. Baza zabiegowa Centrum wyposażona jest w nowoczesny sprzęt rehabilitacyjny.

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Iwoniczu-Zdroju

Centrum położone jest w woj. podkarpackim. Jest jednym z najstarszych polskich uzdrowisk. Park uzdrowiskowy otoczony jest pięknym lasem jodłowo-bukowym i atrakcyjnymi przyrodniczo terenami spacerowymi i wycieczkowymi. CRR KRUS w Iwoniczu-Zdroju było pierwszym zakładem rehabilitacyjnym utworzonym przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Centrum to nowoczesny

obiekt o wysokim standardzie, specjalizujący się w rehabilitacji schorzeń narządu ruchu, a więc schorzeń z zakresu ortopedii, reumatologii, neurologii oraz w leczeniu schorzeń układu oddechowego. Wysoko wykwalifikowany i doświadczony personel medyczny – składający się z lekarzy różnych specjalizacji, pielęgniarek oraz fizjoterapeutów – zapewnia pacjentom całodobową opiekę medyczną. Bogata baza zabiegowa zapewnia każdemu dobór zabiegów dostosowanych do jego indywidualnych potrzeb i możliwości. Nowoczesny dział żywienia zatrudniająca doświadczoną załogę serwuje posiłki z możliwością indywidualizacji diety zgodnie z zaleceniami lekarza. W okresie letnich wakacji w Centrum Rehabilitacji Rolników w Iwoniczu-Zdroju odbywają się także turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników w zakresie rehabilitacji schorzeń układu oddechowego

*Centrum Rehabilitacji
Rolników KRUS w Jedlcu*

Centrum położone jest w otoczeniu lasów z dala od ośrodków przemysłowych na nizinnych terenach województwa wielkopolskiego. Świadczy ono usługi specjalistyczne w zakresie leczenia chorób układu ruchu, chorób reumatycznych, wad postawy, układu nerwowego i innych chorób współistniejących.

Od 2021 roku w Centrum prowadzona jest również rehabilitacja osób po przebytej chorobie COVID-19. W okresie letnich wakacji w Centrum odbywają się turnusy dla dzieci rolników ze schorzeniami układu ruchu. Ponadto od 2016 roku prowadzony jest program terapeutyczny pn. „Szkoła Pleców”. Centrum w ramach pozastatutowej działalności prowadzi również oddział rehabilitacji poszpitalnej finansowany ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia. W Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Jedlcu zatrudniona jest wykwalifikowana kadra medyczna składająca się z lekarzy, pielęgniarek oraz fizjoterapeutów.

*Centrum Rehabilitacji
Rolników KRUS NIWA w Kołobrzegu*

Centrum położone w województwie zachodniopomorskim w największym w Polsce uzdrowisku nadmorskim – Kołobrzegu. Znajduje się wśród terenów zielonych, ok. 300 m od piaszczystej plaży w pasie parku nadmorskiego. Stanowi doskonałe miejsce dla ludzi ceniących relaks i spokój. W CRR KRUS NIWA prowadzona jest całoroczna działalność leczniczo-rehabilitacyjno-wypoczynkowa z zakresu chorób narządu ruchu, układu krążenia i układu oddechowego. Schorzenia współistniejące leczone w Centrum to: cukrzyca i choroby tarczycy. NIWA przystosowana jest

do przyjmowania gości z ograniczoną sprawnością ruchową i zapewnia całodobową opiekę medyczną. CRR KRUS NIWA w Kołobrzegu posiada nowoczesną i wysoko wyposażoną bazę zabiegową, dzięki czemu oferuje bogaty wachlarz zabiegów rehabilitacyjnych.

Dodatkowo, w ramach pozastatutowej działalności, Centrum współpracuje z Niemiecką Kasą Chorych DGUV i prowadzi działalność komercyjną.

*Centrum Rehabilitacji Rolników
KRUS „Granit” w Szklarskiej Porębie*

Centrum położone jest w powiecie karkonoskim w województwie dolnośląskim, na zboczu Kotliny Jeleniogórskiej. Warunki klimatyczne miasta porównuje się do warunków miejscowości alpejskich położonych na wysokości 2000 m n.p.m. W Centrum zatrudniona jest wykwalifikowana kadra medyczna: lekarze, fizjoterapeuci, personel pielęgniarski i pomocniczy. Świadczone są w nim usługi z zakresu rehabilitacji leczniczej dla osób z chorobami układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii. Od 2021 roku w Centrum prowadzona jest również rehabilitacja dla osób po przebytej chorobie COVID-19. W okresie letnich wakacji w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Szklarskiej Porębie odbywa się także turnus rehabilitacyjny dla dzieci rolników z chorobami układu oddechowego.

Dodatkowo, w ramach pozastatutowej działalności, Centrum współpracuje z Niemiecką Kasą Chorych DGUV i prowadzi działalność komercyjną.

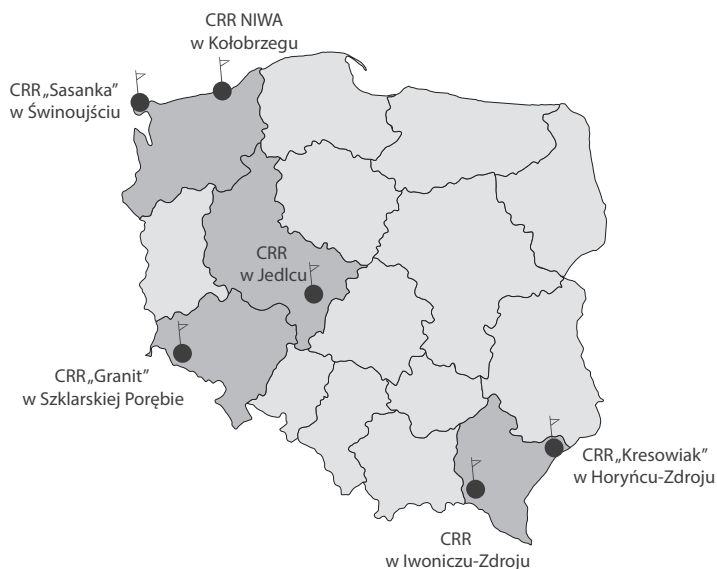
*Centrum Rehabilitacji Rolników
KRUS „Sasanka” w Świnoujściu*

Centrum zapewnia rehabilitację leczniczą osób z chorobami układu ruchu z zakresu ortopedii, reumatologii i neurologii. Świnoujście to miasto przy ujściu rzeki Świny do Bałtyku, położone na 44 wyspach, z których trzy są zamieszkałe – Uznam, Karsibór i Wolin. CRR KRUS położony jest na wyspie Uznam. W ramach działalności pozastatutowej Centrum prowadzi działalność komercyjną. Centrum zatrudnia wykwalifikowany personel medyczny, w skład którego wchodzi lekarze specjaliści, pielęgniarki i fizjoterapeuci. Nowoczesna baza zabiegowa wyposażona jest w wysokiej klasy sprzęt rehabilitacyjny. W okresie letnich wakacji w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Świnoujściu odbywają się turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników ubezpieczonych w KRUS z chorobami układu oddechowego. Dotychczasowa wieloletnia działalność CRR KRUS pozwoliła na doskonalenie doboru metod terapeutycznych oraz poprawę stanu zdrowia wielu tysięcy rolników. Rehabilitacja jest

Rehabilitacja lecznicza realizowana przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

bowiem sposobem na powrót rolnika do pracy w gospodarstwie rolnym po przebytych urazach, wypadkach czy chorobach.

Rycina 1. Położenie Centrów Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Źródło: Centrala KRUS.

Analiza wyników prowadzonej rehabilitacji

Analizując wyniki skuteczności rehabilitowanych pacjentów w Centrach w okresie od 2013 roku do 2023 roku na podstawie dokumentacji medycznej, widać, że największy procent rehabilitowanych uzyskuje poprawę samopoczucia i sprawności fizycznej koniecznych do wykonywania dalszej pracy w gospodarstwie rolnym. Podobne efekty uzyskuje się również u rehabilitowanych dzieci.

Tabela 1. Medyczna ocena rehabilitacji leczniczej rolników

	Medyczna ocena rehabilitacji leczniczej rolników (%)								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poprawa	90,3	90,4	91,4	89,4	86,4	78,5	86,6	87,9	89,7
Bez zmian	9,5	9,4	8,4	10,4	13,3	21,3	13,1	12,0	10,2
Pogorszenie	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,1	0,2

Źródło: Centrala KRUS.

Tabela 2. Medyczna ocena rehabilitacji dzieci

	Medyczna ocena rehabilitacji dzieci										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pogorszenie	0	0	0	0	0	0	0	–	–	1	0
Bez zmian	19	12	11	11	8	11	21	–	–	34	16
Poprawa	1 176	1 163	1 167	1 165	1 161	1 166	1 160	–	–	1 085	892
Brak oceny	7	1	1	1	12	2	3	–	–	17	2

Źródło: Centrala KRUS.

Podsumowanie

Działalność rehabilitacyjna prowadzona przez KRUS koncentruje się przede wszystkim na zapobieganiu utracie zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym lub, jeśli rolnik zdolność tę utracił, na jego powrocie do pracy w gospodarstwie rolnym poprzez stosowanie uznanych form rehabilitacji oraz wykorzystanie nowoczesnych form diagnostyczno-terapeutycznych wykonywanych przez wykwalifikowany personel.

Działalność ta jest traktowana przez rolników jako oczywisty obszar aktywności Kasy, tak samo ważny jak wypłata świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników. Biorąc pod uwagę zakres i skuteczność prowadzonej rehabilitacji, uznaje się za celowe i zasadne jej finansowanie przez KRUS.

Bibliografia

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, www.gov.pl/krus, dostęp 10.05.2024.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 grudnia 2022 roku w sprawie rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych, Dz. U. 2022 poz. 2757.

Ustawa z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, Dz. U. 2024 poz. 90.

Ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z 28 kwietnia 2022, Dz. U. 2022 poz. 1155.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 grudnia 2022 roku w sprawie rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych, Dz. U. 2022 poz. 2757.

otrzymano: 13.05.2024
zaakceptowano: 28.05.2024

